

Două manifestări teatrale...

La jumătatea stagiunii, despărțite de o săptămână numai, au avut loc la Bacău și Iași două momente importante pentru viața teatrală, două manifestări care au polarizat deopotrivă atenția spectatorilor și oamenilor de teatru.

Se cuvin subliniate rolul de inițiatori și organizatori ai acestor manifestări pe care l-au îndeplinit — cu rezultate demne de laudă — Comitetele județene de cultură și educație socialistă Bacău și Iași, contribuția substanțială (de ordin material și moral) pe care a adus-o Asociația oamenilor de artă, precum și eforturile Teatrului „Bacovia” din Bacău și Teatrului Național „Vasile Alecsandri” din Iași, bune gazde ale acestor manifestări.

Bacău, 20—22 noiembrie

Gala recitalurilor dramatice ediția a IV-a

Timp de trei zile, la Bacău s-a desfășurat *Gala recitalurilor dramatice*, manifestare intrată în tradiție odată cu cea de a patra ediție. Destinată să impulsioneze inițiativele, să releve valori actoricești nu îndeajuns știute, să sprijine dezvoltarea talentelor, gala și-a demonstrat cu prisosință nu numai utilitatea, dar și largul interes pe care-l stărnește. E de ajuns să amintim că la această ediție au participat trezeci și opt de actori din șaisprezece teatre ale țării, pentru a pune în lumină importanța de care se bucură în ochii lumii teatrale această manifestare. Spectatorilor băcăoani, juriului, criticilor, le-au fost înfățișate, timp de trei zile pline, roadele strădaniilor celor trezeci și opt de participanți, strădaniu cu atât mai laudabile, cu cât, se știe, ele au umplut orele lor libere, constituindu-se în cel mai autentic studiu individual.

S-a putut decifra în opțiunea interpreților seriozitatea selecției, coordonată dominantă a repertoriului de versuri, proză, publicistică, teatru scurt, fiind literatura națională. Desigur, s-au observat și șovăielii sau ambiguități în alegerea textelor (mai cu seamă în poezie), după cum e de așteptat ca la viitoarea ediție să se facă simțit un mai puternic suflu patriotic.

Cred că juriul a detașat cu justețe valorile, atribuind premiile (și diplomele puse la dispoziția sa de mai multe reviste literare) celor care pe merit s-au impus atenției. Florin Zamfirescu, Jorj Voicu, Rodica Mandache,

George Bănică, Mircea Albulescu, Romeo Stănciugel, Agatha Nicolau și Anca Ledunca au fost cei mai buni și au primit premii. Eșalonul imediat următor, nu cu mult în urma celor dintâi, a fost distins cu diplome. După opinia mea, juriul a operat cu deplină competență și obiectivitate. Într-adevăr, nimeni din cei cu adevărat valoroși nu a rămas în afara atenției celor chemați să judece și să împartă distincțiile. S-a putut vedea că nu durata recitalului individual contează și nici puzderia de accesorii care însoțeste prezența interpretului, că originalitatea cu orice preț, năstrușnicile nu se pot substitui adevăratei valori fondate pe talent, cultură și muncă stăruitoare. Au fost și eșecuri răsunătoare, și treceri anonime prin fața juriului, a fost, așadar, și biruință și înfrângere, cum se întâmplă de regulă în fiecare competiție.

Peste toate, a fost o atmosferă sărbătorească, un moment de intensificare maximă a pulsului vieții teatrale, un prilej de mai bună cunoaștere a talentelor existente.

Personal, cred că excelentul artist Mircea Albulescu, prezent în gală cu lectura — inteligentă, subțire, subtilă — a unor versuri de Marin Sorescu, trebuia considerat ca invitat de onoare al acestei manifestări, așa cum în edițiile anterioare s-a întâmplat cu Emil Botta și Irina Răchițeanu.

Mai cred că gala trebuie să-și păstreze atributul de stimulent și de revelator al tinerelor talente și că, în ciuda altor opinii, după care se impune invitarea în competiție a celor mai de seamă actori ai țării, ea trebuie să rămână deschisă tuturor celor doritori să se manifeste.

Vedetismul, veleitarismul cu iz provincial vor deveni elemente străine viitoarelor ediții ale galei, cu condiția ca selecția prealabilă să funcționeze mai riguros, cu condiția ca înseși conducerile teatrelor să opereze exigent selecția și propunerea de participare, în ideea că recitalul reprezintă nu numai personalitatea participantului, ci și colectivul din care acesta provine.

Iași, 30 noiembrie—
8 decembrie

Festivalul de artă teatrală ediția I

La Iași, timp de două zile, s-a desfășurat prima ediție a *Festivalului de artă teatrală*, reuniune artistică menită să se constituie într-un eveniment însemnat pentru viața culturală a orașului. Au fost invitate să participe și alte colective teatrale din țară și au participat: Teatrul Mic, Teatrele Naționale din Timișoara și Cluj-Napoca, Teatrul Tineretului din Piatra Neamț, Teatrul pentru copii și tineret din Iași și, cu un pachet masiv de

spectacole, Teatrul Național „Vasile Alecsandri”. Despre fiecare din spectacolele prezentate revista noastră s-a pronunțat sau urmează să se pronunțe în cronici separate. Rămâne de observat valoarea ridicată a acestei manifestări, valoare dată de calitatea spectacolelor prezente pe afișul festivalului.

Dacă participarea criticilor nu a fost de astă dată cea dorită de organizatori, participarea publicului, interesul spectatorilor ieșeni pentru această amplă reuniune teatrală face să se justifice ideea de reeditare a festivalului. Vor trebui însă limpezite criteriile de participare, pentru a se decide dacă acest festival va fi, la viitoarea ediție, un festival al Teatrului Național din Iași cu invitarea altor colective, sau va deveni o manifestare deschisă tuturor teatrelor doritoare să participe, urmînd ca afișul să se alcătuiască după operațiunea de selecție. Oricare formulă ar avea câștig de cauză, adevăratul câștig îl vor avea spectatorii ieșeni, pentru care o suită de bune spectacole nu poate fi decît o sîrbătoare. Iar întîlnirea colectivelor pe scena ieșeană, un rodnic schimb de experiență.

...și două dezbatere

Conștiința civică a criticii de teatru

Intr-una din zilele *Galei recitalurilor dramatice* s-a desfășurat pe multe ore, în fața unei bogate asistențe și cu o participare de rar întîlnită amploare, coloeviul criticilor pe tema propusă de organizatori: „*Conștiința civică a criticii de teatru*”.

O caracteristică a acestei întîlniri a constituit-o lărga participare a profesorilor Institutului de teatru, iar un fapt inedit — prezența (activă și interesantă) a studenților teatrologi. Numărul mare de comunicări (douăzeci și trei), în majoritatea lor prezentate de cadrele didactice și studenții I.A.T.C., conferea reuniunii profilul de sesiune științifică pe o temă mult mai largă decît cea anunțată de organizatori. Într-adevăr, dacă multe din comunicări s-au păstrat la obiect, evaluînd, de pe poziții ideologice și estetice ferme, stadiul și evoluția criticii teatrale, cu referiri concrete și concluzii teoretice elevate, destule s-au hazardat dincolo de barnele tematicii propuse, unele rătăcindu-se pe platinde pe alte orizonturi.

Sesizînd pericolul monotoniei și al alunecării în abstract, Valentin Silvestru, coordonatorul reuniunii, a fragmentat suita comunicărilor, făcînd loc intervențiilor spontane, oferind doritorilor cuvîntul în replică, stimuînd discuția vie, nu de puține ori polemică. Astfel, experimentatul coordonator a dat prilej criticilor „în exercițiu” — Margareta Bărbuță, Natalia Stancu, Theodor Mănescu — și altora să exprime, de pe fundamentul unei activități concrete și continue în cîmpul criticii, puncte de vedere interesante cu privire la prezența, eficiența și competența criticii teatrale, cu referiri la publicații și personalități, cu aprecieri vîdînd exigență și conștiință profesională și civică. Reuniunea de la Bacău e singura, deocamdată, care adună criticii de teatru laolaltă. Așa sînd lucrurile, diversitatea opiniilor s-a învecinat cu diversitatea competențelor. Alături de participările cu adevărat competente, animate de spirit partinic și obiectivitate, s-au făcut auzite, e drept, mult mai anemic, încercări de minimalizare subiectivă și neargumentată a roadelor activității unor publicații sau critici, înțepături, devenite inofensive prin repetare, polemici minore.

Nota hotărîtor dominantă a fost, așa cum sublinia și Valentin Silvestru în concluziile sale, aceea a responsabilității pe care critica teatrală în ansamblul ei și-o asumă, a situ-

ării ferme pe pozițiile filozofice anarhist-leniniste, a hotărârii de a înfăptui neabătut politica partidului în opera de formare a conștiinței socialiste a oamenilor muncii din țara noastră.

Funcția politică a teatrului în formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor

După masiva participare de la Bacău, interesul teoreticienilor pare să fi scăzut brusc la cota zero. Într-adevăr, după o săptămână, la Iași, nici unul din cei atît de doriți de dezbateri nu s-a mai arătat; nici una din comunicările anunțate nu a mai fost prezentată. În absența referatelor scrise, organizatorii au decis deschiderea dezbaterilor colocviului ieșean prin intervenții spontane. Reuniunea a devenit un dialog viu între oamenii de teatru ieșeni și invitații prezenți aici, dialog animat și fertilizat în luările de poziție prompte, la obiect, bine fundamentate teoretic, ale lui Constantin Măciucă, directorul Direcției instituțiilor artistice de spectacol și a artelor plastice.

Au luat cuvîntul regizorii Anca Ovanez-Doroșenco, Brandy Barasch, Călin Florian, Cristian Hadji-Culea, criticii Margareta Bărbuță, Mircea Filip, Corneliu Sturzu, actorii Cornelia Gheorghiu, Saul Taișler, Liana Mărgineanu și alții.

Pornind de la tematica propusă, „*Funcția politică a teatrului în formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor*“, participanții la discuție au vorbit despre propria lor experiență în activitatea creatoare, despre necesitatea situării creatorului pe poziții ideologice ferme, despre necesitatea consolidării unui dialog permanent între teatru și spectatori. S-au abordat probleme concrete ale dramaturgiei contemporane românești și ale artei spectacolului. S-a vorbit pe larg despre experiment, despre perfecționare profesională, relevîndu-se necesitatea unei mai stăruitoare

activități de perfecționare a regizorilor și actorilor. S-au făcut referiri la relația criticii dramatice cu creatorii, s-au formulat observații critice cu privire la natura acestor relații.

O interesantă intervenție cu caracter teoretic a avut criticul Margareta Bărbuță, care a vorbit despre funcția social-politică a teatrului, despre teatrul-document și formula de creație colectivă cu direcție decis înscrisă în actualitate.

Intervenind substanțial pe parcurs, Constantin Măciucă a orientat discuțiile pe o direcție majoră, conferind reuniunii de la Iași un caracter cu adevărat colocvial. În intervenții ca și în concluziile sale, vorbitorul a subliniat cu pertinentă necesitatea intensificării funcției politice a teatrului românesc, în scopul formării și dezvoltării conștiinței socialiste a maselor; a sintetizat sarcinile concrete și de perspectivă care stau în fața dramaturgilor noștri, în direcția reflecțiilor mai ample și mai aprofundate a istoriei patriei, a realităților contemporane; a relevat necesitatea perfecționării artei spectacolului, făcînd o distincție temeinic fundamentată teoretic între experimental gratuit și inovația de autentică substanță creatoare, fertilizatoare pentru arta actorilor și regizorilor noștri. Vorbitorul a dezvoltat ideea necesității de creare, în spiritul realismului socialist, a unor modele pe care tineretul să le îndrăgească și către care să tindă, modele ale omului nou, făuritor al societății socialiste multilateral dezvoltate. În continuare, Constantin Măciucă s-a oprit pe larg asupra problemei relațiilor teatrului cu publicul, insistînd asupra necesității diversificării, multiplicării și intensificării acestor relații, hotărîtoare pentru eficiența politică a teatrului. În aceeași ordine de idei, vorbitorul a relevat rolul pe care teatrele profesioniste îl au de îndeplinit în sprijinirea formațiilor artistice de amatori, și a definit sarcinile criticii teatrale în acțiunea de difuzare largă a artei spectacolului, de formare a gustului spectatorilor.

Așa cum sublinia în cuvîntul de încheiere tov. Ion Țăranu, președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă Iași, reuniunea din zilele *Festivalului de artă teatrală*, prin caracterul pronunțat de lucru, prin schimbul de idei fertile, prin contribuțiile teoretice cu caracter de sinteză, prin concluziile care au direcționat liniile de dezvoltare a teatrului, în perspectiva imediată și în viitor, și-a îndeplinit scopul propus, dovedindu-și utilitatea.

Rep.